

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. arch. D. J.**, bývajúceho v B., proti žalovaným **1/ E. S.**, bývajúcemu B. a **2/ K. S.**, bývajúcej B., o **uloženie povinnosti vybudovať oporný múr medzi pozemkami**, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 10 C 487/2001, o vylúčení sudcu Krajského súdu v Žiline JUDr. J. B., takto

r o z h o d o l :

Sudca Krajského súdu v Žiline JUDr. J. B. **n i e j e v y l ú č e n ý** z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 9 Co 105/2010 (vec Okresného súdu Martin vedená pod sp. zn. 10 C 487/2001).

O d ô v o d n e n i e

Predseda senátu Krajského súdu v Žiline JUDr. J. B. v konaní vedenom na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 9 Co 105/2010 predložil vec na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky z dôvodu námietky zaujatosti uplatnenej žalobcom voči jeho osobe podaním z 9. marca 2010 (č.l. 342-344 spisu) doplnenom 19. apríla 2010 (č.l. 351 spisu).

Podanú námietku žalobca odôvodnil „stratou dôvery“ voči JUDr. J. B., predsedovi senátu za „jeho protiprávny postup“ vychádzajúc z toho, že Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 15. decembra 2009 sp.zn. 5 Cdo 133/2009 zrušil uznesenie Krajského súdu v Žiline z 27. decembra 2006, sp. zn. 23 Co 470/2006 o omietnutí žalobcovho odvolania pre oneskorenosť.

JUDr. J. B., predseda senátu Krajského súdu v Žiline k vznesenej námietke zaujatosti uviedol (č.l. 354 spisu), že vo veci sa necíti byť zaujatý, nemá vzťah k veci ani k účastníkom konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Žiline (§ 16 ods. 1 O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť uvedenej námietky zaujatosti z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci v zmysle § 14 O.s.p.

Inštitútom vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť (§ 14 až § 16 O.s.p.) sa v občianskom súdnom konaní garantuje základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy). Nestrannosť sa definuje spravidla ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadržania určitej procesnej strane).

Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O.s.p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O.s.p.). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Účelom § 14 ods. 1 O.s.p. je prispieť k nestrannému prejednaníu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne – napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť),

2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)],
3. k zástupcom účastníkov konania (viď vyššie 2.).

Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (§ 14 ods. 3 O.s.p.).

JUDr. J. B., predseda senátu Krajského súdu v Žiline vo vyjadrení z 12. mája 2010 (č.l. 354) nedeklaroval žiaden zákonný dôvod, ktorý ustanovenie §14 ods. 1 O.s.p. považuje za právne relevantný dôvod pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania v predmetnej veci pre jeho pomer k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom, pre ktorý by bolo možné mať pochybnosti o zaujatosti sudcu a z obsahu spisu takýto dôvod nevyplýva.

Vznesená námietka zaujatosti je založená iba na skutočnosti, že v inštančnom procesnom postupe (v zmysle O.s.p.) došlo k zrušeniu odvolacieho rozhodnutia vydaného v senáte, ktorého predsedom bol JUDr. J. B..

Rozhodnutím súdu (senátu a samosudcu), bez ohľadu na jeho vecnú správnosť, sa zabezpečuje ústavné právo účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, jeho naplnením je totiž i náprava vadných rozhodnutí. Ich dôsledky samé osebe nezakladajú žiaden z dôvodov pre vylúčenie sudcov v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p., ide totiž o zákonom predpokladaný procesný postup súdu o prejednávanej veci.

K vylúčeniu sudcu z prerokovania a rozhodovania veci môže dôjsť aj pri zohľadnení teórie zdania, uplatňovanej v judikatúre ESLP, iba v prípade, keď je celkom zjavné, že vzťah sudcu k danej veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

V danom prípade analýza skutočností uvádzaných žalobcom neumožňuje podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijatie záveru o vylúčení sudcu z prejednávania a rozhodovania veci.

V zmysle čl. 1 veta prvá ústavy je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát; v zmysle čl. 1 ods. 2 ústavy Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Z čl. 48 ods. 1 veta prvá ústavy vyplýva, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Podľa čl. 141 ods. 1 ústavy v Slovenskej republike vykonávajú súdnictvo nezávislé a nestranné súdy; podľa čl. 141 ods. 2 ústavy sa súdnictvo vykonáva na všetkých stupňoch oddelene od iných štátnych orgánov. V zmysle čl. 144 ods. 1 ústavy sú sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom.

Inštitút vylúčenia sudcu v občianskom súdnom konaní má úzku väzbu na ústavnú zásadu, v zmysle ktorej nikto nesmie byť odňatý zákonnému sudcovi. Nadriadený súd musí pri rozhodovaní o návrhu oprávnenej osoby (§ 15 a § 15a O.s.p.) starostlivo zvážiť všetky individuálne okolnosti veci a rozhodnúť aj so zreteľom na uvedenú ústavnú zásadu. O prípad odňatia veci zákonnému sudcovi by išlo aj vtedy, pokiaľ by nadriadený súd (§ 16 O.s.p.) vylúčil zákonného sudcu z ďalšieho prerokovávanía a rozhodovania veci bez toho, aby boli splnené podmienky pre jeho vylúčenie v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pristúpil k posúdeniu, či okolnosť oznámená žalobcom - strata dôvery sudcu v dôsledku zrušenia rozhodnutia v inštančnom procesnom postupe je spôsobilá vyvolať pochybnosti o nezáujatosti sudcu. Z ustanovenia § 30 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyplýva povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezáujato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K účastníkom konania je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov. Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca zachovávať k prejednávánemu prípadu, účastníkom konania a ich zástupcom vždy vecný, profesionálny prístup. Súčasťou takto vnímaného vecného prístupu sudcu k prejednávanej veci a k účastníkom konania je tiež jeho schopnosť vyrovnáť sa vnútorne s kritikou jeho konania (i neoprávnenou) a tiež schopnosť sudcu prijať fakt, že ním vydané rozhodnutie (alebo rozhodnutie, na prijímaní ktorého sa podieľal) bolo v príslušnom konaní zrušené súdom

vyššieho stupňa alebo ústavným súdom, a vyrovnat' sa s tým, že v zrušujúcom rozhodnutí bola správnosť, zákonnosť alebo spravodlivosť jeho konania a rozhodovania spochybnená (pokiaľ by totiž nebola spochybnená, nebol by daný dôvod na zrušenie rozhodnutia). Schopnosť sudcu prijať fakt zrušenia jeho rozhodnutia (rozhodnutia, na prijatí ktorého sa podieľal) súdom vyššieho stupňa alebo ústavným súdom a schopnosť bezvýhradne rešpektovať stav viazanosti právnym názorom zaujatým v zrušujúcom rozhodnutí a podriaďiť sa mu (pozri napríklad § 226 O.s.p., § 243d ods. 1 O.s.p. a tiež § 56 ods. 6 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov), je nevyhnutným predpokladom a jedným zo základov fungovania justičného systému (najmä so zreteľom na inštitút riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov a základný účel a zmysel opravného či prieskumného súdneho konania) i garanciou ústavných práv účastníkov konania na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.

Vychádzajúc z vyššie podaného výkladu ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p. (ale aj teórie zdania prezentovanej v rozhodnutiach ESLP a nálezoch ústavného súdu) Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že sama skutočnosť, že sudca stratil dôveru účastníka konania iba preto, že sa podieľal na rozhodnutí, ktoré bolo v inštančnom procesnom postupe (podľa O.s.p.) zrušené, vzhľadom na uvádzané zákonné a ústavné záruky o nezávislosti, nestrannosti sudcu i odbornosti sudcu sa javí byť založené v tomto prípade len na subjektívnych domniekach a pocitoch účastníka konania, ktoré nezakladajú ešte bez ďalšieho (bez náležitej objektivizácie) dôvod pre jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p., a to najmä nie vtedy, ak sú tieto okolnosti (relevantné iba zo subjektívneho hľadiska) vyvážené okolnosťami objektívnej povahy a intenzity, dávajúce dostatočné záruky, že každý iný sudca nachádzajúci sa v rovnakej alebo obdobnej situácii by nemohol byť zaujatý a vylučoval by objektívnu oprávnenosť obavy z nedostatku odbornosti jeho rozhodovania. Tieto všeobecné záruky spočívajú podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v ústavne zakotvenom nezávislom postavení sudcu, ako reprezentanta súdnej moci v demokratickej spoločnosti. Pri rešpektovaní skutočnosti predpokladaných zákonom, že závery vyjadrujúce právny názor súdu, ktorý bol z hľadiska zákona oprávnený ich prijať, v rozhodnutí zaujať a tým ho presadiť aj proti názorom súdu, ktorého rozhodnutie sa zrušuje, niet žiadneho objektívneho dôvodu bez ďalšieho na vznik vnútorného pocitu účastníka o „strate dôvery“ v sudcu. Z týchto hľadísk nebolo možné predmetné vyjadrenie žalobcu považovať za vyjadrenie, ktoré by čo i len v náznakoch malo

reálny (objektívny) základ vo vzťahu k prejednávanej veci, k účastníkom konania, alebo ich zástupcom.

Z uvedených dôvodov nemožno považovať obsah žalobcom vznesenej námietky za taký dôvod, ktorý by sudcu vylučoval z pojednania a rozhodovania veci, lebo tvrdená skutočnosť (o strate dôvery) sama osebe ešte nesvedčí o existencii vzťahu relevantného z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p. So zreteľom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol, že JUDr. J. B. nie je vylúčený z pojednania a rozhodovania danej veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. mája 2010

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Adriána Borovská